

Bildande av naturreservatet Hulta hagar i Karlsborgs kommun

Innehåll

Beslut om bildande m.m.
Syfte
Beslut om föreskrifter
Beskrivning av naturreservatet
Planeringsbakgrund
Ärendets handläggning
Skälen för beslut
Upplysningar
Ersättningstalan
Kungörelse
Hur man överklagar

Bilagor

Bilaga 1. Beslutskarta
Bilaga 2. Översiktskarta
Bilaga 3. Skötselplan
Bilaga 4. Sakägarförteckning
Bilaga 5. Besvärshänvisning O4:1
Bilaga 6. Sändlista

Administrativa uppgifter

Namn:	Naturreseptet Hulta hagar
RegDOS ID	2014268
Län:	Västra Götalands län
Kommun:	Karlsborg
Ungefärlig mittpunkt	1424009-9 6506903,5
Fastigheter och ägare:	<i>Enligt sakägarförteckning (bilaga 4)</i>
Nyttjanderättsinnehavare:	<i>Enligt sakägarförteckning (bilaga 4)</i>
Areal (ha):	26,8 ha
Förvaltare:	Länsstyrelsen i Västra Götaland
Naturgeografisk region:	Tiveden – Tylöskogen - Kålmården
Objektskategori:	Ädellövskog
IUCN-kategori:	Strikt naturreservat

Beslut om bildande m.m.

Länsstyrelsen förklarar det område som avgränsats på kartan i bilaga 1 som naturreservat. Beslutet är fattat med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken (1998:808).

Naturreservatets gränser ska märkas ut i terrängen.

Namnet ska vara Naturreservatet Hulta hagar.

Länsstyrelsen fastställer skötselplanen i bilaga 3. Beslutet är fattat med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

Syfte

Syftet med naturreservatet är att:

- Bevara och utveckla värdefulla naturmiljöer i form av ädellövskog (Natura 2000-habitat: 9020), ekskog (Natura 2000-habitat:9160), lövsumpskog (Natura 2000-habitat 9080), triviallövskog samt träd-bärande hagmark.
- Strukturer som varierande trädålder, trädslagssammansättning och död ved ska förekomma i för skogsmiljerna riklig omfattning. Den trädklädda betesmarken ska vara fri från igenväxningsvegetation och välbetad.
- Bevara och utveckla naturvärden knutna till grövre ekar och aspar.
- Friluftsliv som grundar sig på allemansrätten ska kunna bedrivas i naturreservatet, och besökaren ska kunna se och uppleva områdets typiska livsmiljöer och arter.

Syftet ska tryggas genom att:

- Skogsmiljöerna lämnas i huvudsak att utvecklas fritt, undantaget regelbundna röjningar av granföryngring eller röjningar i syfte att gynna ek eller asp.
- Betesmarken ska betas årligen.
- Friluftslivet ska stimuleras genom att parkering anläggs samtidigt som det ska utövas på ett sådant sätt att det inte påverkar naturmiljön negativt.

Beslut om föreskrifter

Länsstyrelsen beslutar att följande föreskrifter ska gälla i naturreservatet.
Beslutet är fattat med stöd av 7 kap 5, 6 och 30 §§ miljöbalken.

A. Föreskrifter om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden (7 kap 5 § miljöbalken)

Det är förbjudet att inom naturreservatet:

1. Uppföra byggnad eller anläggning.
2. Anlägga väg, luft- eller markledning.
3. Anordna upplag, utföra fyllning eller tippning.
4. Borra, spränga, gräva, schakta, dikesrensa, dämma eller bedriva täkt av något slag, ej heller husbehovstäkt.
5. Avverka träd, gallra, röja, plantera eller utföra annan skogsbruksåtgärd.
6. Ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle.
7. Tillföra naturliga, kemiska eller biologiska bekämpningsmedel.
8. Stödutfodra med annat än mineralfoder.

Det är vidare förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd:

9. Bedriva bete mellan 1 nov – 15 april.

Föreskrifter enligt A ovan gäller inte i följande fall:

- När förvaltaren, eller den förvaltaren utser, utför åtgärder som behövs för naturreservatets vård och skötsel.

Föreskrifter enligt A3 - A6 ovan gäller inte i följande fall:

- Vid underhåll och reparation av befintliga vägar.

Föreskriften enligt A8 ovan gäller inte i följande fall:

- Vid övergångsutfodring under högst en vecka vår respektive höst efter överenskommelse med förvaltaren och på särskilt anvisad plats.

B. Föreskrifter om skyldighet att tåla visst intrång (7 kap 6 § miljöbalken)

Fastighetsägare och innehavare av särskild rätt ska tåla att följande anordningar utförs och att följande åtgärder vidtas.

1. Utmärkning av naturreservatet i terrängen.
2. Uppsättning och underhåll av informationstavla.
3. Underhåll av parkeringsplats.
4. Uppsättning och underhåll av stängsel för betesdjur.
5. Avverkning, gallring, röjning, plantering och betesdrift i den mån markägaren inte, efter samråd med förvaltaren, själv utför dessa åtgärder.
6. Genomförande av undersökningar av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden.
7. Körning med motordrivet fordon i samband med skötselåtgärder.

I den till detta beslut hörande skötselplanen (bilaga 3) framgår i detalj var anordningar ska utföras och åtgärder vidtas.

C. Ordningsföreskrifter om rätten att färdas och vistas inom naturreservatet samt om ordningen i övrigt inom naturreservatet (7 kap 30 §)

Det är förbjudet att inom naturreservatet:

1. Framföra motordrivet fordon annat än på befintlig väg samt i samband med uttransport av fällt vilt med s.k. älgdugare eller motsvarande.
2. Bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda, stående eller omkullfallna träd och buskar.
3. Utplantera växt- eller djurart.

Föreskrifter enligt C ovan gäller inte i följande fall:

- När förvaltaren, eller den förvaltaren utser, utför åtgärder som behövs för naturreservatets vård och skötsel.
- När Länsstyrelsen, eller den Länsstyrelsen utser, genomför naturinventeringar vilka även kan innebära insamling av arter i vetenskapligt syfte.

Beskrivning av naturreservatet

Allmänt

Naturreservatet ligger i den norra delen av Karlsborgs kommun, omgivet av ett kuperat och barrskogsdominerat skogslandskap. Själva naturreservatet är till stora delar flackt med inslag av lätt kuperad terräng och mindre sluttningar. Reservatet domineras av en trädbärande hagmark med relativt unga träd av körsbär, björk, och sälg. Väster om hagen ligger lövskogsområden där triviallöv ofta dominerar. I lövskogarna växer grova aspar allmänt och ädellövträd av ek, ask och även någon lind förekommer spritt. Några mindre partier med ädellövskog och ekskog finns i den nordvästra delen. I de lövdominerade delarna är marken mullrik med lundartad flora.

Naturvärden

Området har höga naturvärden knutna till naturskogsartade lövskogsbestånd i form av bl.a grova aspar, ekar och lundartad flora. Den trädklädda hagmarken hyser en bevarandevärd hagmarksflora samt vidkroniga och solexponerade hagmarksträd m.m. Delar av reservatet ingår i det europeiska nätverket Natura-2000.

Kulturhistoriska värden

I den västra delen av området finns en domarring/gravfält som består av två stenringar med nio stenar i varje. Domarringen är registrerad som fornlämnning RAÄ-nr Udenäs 5:1. I området finns rikligt med odlingsrösen som förekommer främst i de idag öppna delarna men även i skogsbeklädda områden.

Markanvändning

I princip hela den östra delen av reservatet är idag betesmark som delvis har restaurerats genom röjning. De västra delarna av området är skogsmark. Området har tidigare varit mer öppet och de många odlingsrösen tyder på att stora delar av marken har varit uppodlad.

Friluftsliv

Området är idag lite besökt och relativt otillgängligt för friluftsliv då skogarna är ganska täta. Till hagmarkerna finns ingen öppning och delvis finns både el och taggtråd i stängslingen. Friluftslivet skall dock stimuleras genom anläggande av informationstavla, parkeringsplats samt en vandringsled med stängselpassager genom hagmarken.

En mer utförlig beskrivning av området lämnas i skötselplanen.

Planeringsbakgrund

Riksintressen m.m.

Reservatet ligger inom riksintresse för naturvård och inom riksintresse för friluftsliv. Delar av reservatet ingår i det europeiska nätverket Natura-2000. Stora delar av reservatet ligger också inom det kommunala bevarandeområdet: Havsmon – Hult.

Kommunal översiktsplan

Beslutet överrensstämmer med intentionerna i översiktsplanen för Karlsborgs kommun.

Befintligt områdesskydd

Området omfattas inte av något befintligt områdesskydd.

Ärendets handläggning

Området utpekades som lämpligt för formellt skydd i samband med regeringens uppdrag till Naturvårdsverket 2002-06-13 att genomföra en naturvärdesbedömning av all statlig skogsmark (M2002/2121/Na).

Området ingick sedan i den överenskommelse om långsiktigt skydd av särskilt värdefulla naturskogsområden som tecknades mellan Sveaskog AB och Naturvårdsverket den 13 juni 2008. Denna överenskommelse innebär att Sveaskog AB upplåter marken för Naturreservatsbildning utan ersättning men att Sveaskog AB kvarstår som markägare.

Sveaskog AB, Vägverket, Kjell Olsson, Fortum distribution AB, Thomas Kronqvist, Björn Alexandersson, Sören Lindl, Ines & Thomas Scholtz samt Dammens jaktlag har, som berörda mark- och sakägare, förelagts enligt 24 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att yttra sig över förslag till beslut med föreskrifter och skötselplan.

Förslaget till naturreservat har remitterats till Karlsborgs kommun och Skogsstyrelsen.

Naturskyddsföreningen i Karlsborg har fått förslaget för kännedom och eventuellt yttrande.

Inkomna yttranden

Yttranden har kommit in från Skogsstyrelsen, Karlsborgs kommun, Försvarmakten, Vägverket.

Karlsborgs kommun, Vägverket och Skogsstyrelsen har inget att erinra mot förslaget.

Försvarmakten ser inga motsättningar mellan deras begränsade övningsbehov i området och skyddet av natur.

Skälen för Länsstyrelsens beslut

Reservatet hyser mycket höga biologiska bevarandevärden främst på grund av att skogen till stor del är förhållandevis orörd och till stora delar domineras av ek och asp. Andelen grova aspar och ekar är högt vilket har stor positiv betydelse för områdets bevarandevärde. Här finns också relativt gott om död ved i olika former. De lövrika miljöerna i reservatet har allmänt ett stort värde då det är en mindre vanlig naturtyp i det omgivande landskapet. Områdets hagmarker har höga naturvärden knutna främst till en hävdberoende flora men även till trädskiktet.

Miljömål

Naturreservatet utgör ett led i arbetet med att uppnå de av riksdagen antagna miljömålen *Levande skogar*, delmål 12.1 - långsiktigt skydd av skogsmark och *Ett rikt odlingslandskap*, delmål 13:1 - ökad areal och skötsel av ängs- och betesmarker.

Intresseprövning

Med hänsyn till områdets värden och naturreservatets syften kommer pågående markanvändning att avsevärt försvåras. Länsstyrelsen bedömer att områdets värden bäst ges ett långsiktigt skydd genom bildande av naturreservat. Föreskrifterna är anpassade till naturreservatets syften och värden. De är främst avsedda att begränsa skador på mark samt växt- och djurliv. Vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap 25 § miljöbalken finner Länsstyrelsen att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Hushållningsbestämmelser

Naturreservatsbildningen är förenlig med hushållningsbestämmelserna för mark- och vattenområden enligt 3 och 4 kap. miljöbalken och med den för området gällande översiktsplanen.

Uppllysningar

Dispens från föreskrifterna m.m.

Om det finns särskilda skäl får Länsstyrelsen medge dispens från föreskrifterna för naturreservatet. Dispens får dock inte lämnas för åtgärder som strider mot syftet med naturreservatet. Om det finns det synnerliga skäl får Länsstyrelsen helt eller delvis upphäva beslutet om naturreservatet (7 kap 7 § miljöbalken).

Gagnvirke

Alla virkessortiment inkl. grenar och toppar (GROT) som tas ut ur området med stöd av föreskrifter och skötselplan tillfaller Sveaskog AB.

Insektsangrepp

Det ansvar som markägaren har enligt 29 § skogsvårdslagen kommer efter naturreservatsbildningen att vara statens ansvar.

Annan lagstiftning gäller som vanligt

Vid sidan av föreskrifterna för naturreservatet gäller annan lagstiftning som vanligt. Lagar och föreskrifter som bedöms vara av särskild betydelse för att syftet med naturreservatet ska uppnås är t.ex. följande:

- Regler om körning i terräng i terrängkörningslagen och terrängkörningsförordningen.
- Regler om fridlysning av växter och djur i miljöbalken och artskyddsförordningen.

Förvaltare och förvaltningsuppgifter

- Förvaltare är Länsstyrelsen i Västra Götalands län.
- Naturreservatets gränser märks ut i terrängen genom förvaltarens försorg enligt anvisningar av Naturvårdsverket.
- Förvaltningen bedrivs enligt den skötselplan som fastställts av Länsstyrelsen. Skötselplanen ska ligga till grund för naturreservatets skötsel och ska vid behov revideras.

Ersättningstalan

Om överenskommelse om ersättning inte kan träffas, måste sakägare som vill göra anspråk på ersättning eller inlösen väcka talan i Miljödomstolen som får avgöra ersättningsfrågan. Sådan talan måste enligt 31 kap 13 § miljöbalken lämnas in till Miljödomstolen inom ett år efter att detta beslut vunnit laga kraft, i annat fall förlorar sakägaren rätten till ersättning.

Kungörelse

Beslutet ska kungöras i länets författningssamling och i Skaraborgs Allehanda SLA och Skaraborgsbygden.

Föreskrifterna enligt 7 kap 30 § miljöbalken träder i kraft den dag som framgår av kungörelsen i Länsstyrelsens författningssamling och gäller omedelbart även om de överklagas.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, se bifogat formulär O4:1.

I detta ärende har länsöverdirektör Göran Bengtsson beslutat. Naturvårds-
handläggare Henrik Roos har varit föredragande. I handläggningen har också deltagit naturvårdsdirektör Sven Swedberg, antikvarie Lisa Ragnarsson, länsarkitekt Jens Rasmusen, och länsjurist Anders Hjalmarsson.

Göran Bengtsson

Henrik Roos